

Какъ хората се научили да пишатъ.

* * *

I.

Въ днешно време има още хора, които не могат да четатъ и пишатъ. А било е време, когато хората не умѣли да записватъ мислитъ си и не чувствували нужда отъ това изкуство. Това било въ стари, престари времена. Тогава нѣмало държави, нѣмало градове, села. Хората живѣли на малки семейства. Скитали по горитъ и полята, спѣли де завърнатъ: въ пещери, подъ скали, по дървета, подъ открито небе. За храна убивали дивечъ, ловили риба, събирали плодове, изрязвали корени. Всичко, което имали да си съобщаватъ, казвали си го устно.

Минало време. Хората се научили да опитомяватъ животнитъ и да се занимаватъ съ земедѣлие. Тѣ заживѣли заседналъ животъ. Семействата нарастнали. Образували се родове и племена. Покрай личнитъ и семейни нужди и грижи, появили се нови обществени нужди, обществени грижи. Съ общи усилия прехраната се изкарвала по-леко, животътъ се осигурявалъ по-добре. Но затова трѣбвало да се сношаватъ, а живиятъ говоръ билъ станалъ недостатъченъ. Появила се нужда отъ условни знакове, които да си изпращатъ. Отначало за такива служели предмети. Така, нѣкои племена, кога искали да обяватъ война на други, пращали имъ бравда или друго нѣкое оржие, което употребявали въ бой. Така правятъ и нѣкои днешни диваци, които не умѣятъ да пишатъ. Нѣкои североамерикански диваци, при сключване на миръ, иматъ обичай да пушатъ тютюнъ отъ една обща лула. За да не бждатъ криво предавани и разбираани разпорежданията имъ, нѣкои военачалници си служели съ особени пояси съ ремички, на които били нанизвани копчета, различни по голѣмина, форма и цвѣтъ, и всѣка такава ремичка изразявала условно нѣщо. Напр., чернитъ изразявали станало нещастие, синитъ предупреждавали опасностъ, бѣлитъ означавали предложение за миръ или съюзъ. Боядисанитъ съ червенъ цвѣтъ черупки съобщавали военни събития. Ремички съ червени черупки, размѣсени между черни, означавали обявяване на война. Нѣкои племена и сега още употребяватъ връвчици съ навързани по тѣхъ вжзели и всѣкой вжзелъ има особено значение.

Следъ време предметнитъ условни знаци били замѣнени съ картини. Така се е появило картинното или образното писмо, което е било по-просто и по-достъпно.

II.

Хората сж се научили да рисуватъ много отдавна — въ незапомнени времена. Тѣхнитъ рисунки били прости и не хубави — сжщо като на малки деца. Но все пакъ тѣ наподобявали изображениямъ предметъ. Научили това изкуство, хората разбрали, че съ рисункитъ могатъ да изразяватъ своитъ мисли и желания по-лесно и по-разбрано, отколкото съ предметнитъ условни знаци. Не било вече трудно да се изразятъ и действия. Напр. искатъ